

Lo Somatenent

DIARI REGIONALISTA Y DE AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII

Reus Dissapte 10 de Desembre de 1898

Núm. 3.774

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes...
n provincies trimestre...
Extranjer y Ultramar...
Anuncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals
llibrerías d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publicuin.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuadas curacions y d' una
acceptació general, son les millors
probas pera demostrar que

XAROP SERRA

Oberta tota la nit

es lo millor remey pera combatre per cró-
nica y rebelde que sia tota classe de...

TOS

La que paga més
contribució de la pro-
vincia.

Ceps americans

Hort de D. PAU ABELLÓ (prop de la carretera de Tarragona)

ARRÈLATS SUPERIORS.—PREUS VENTATJOSOS.—AUTENTICITAT GARANTIDA.

Pera tractar, al mateix hort o a casa del propietari, carrer del Roser, núm. 4.

Medalla d' or. Barcelona 1898.

VINYAS AMERICANAS

Marcial Ombrás (propietari)

Ronda del Gàrril, Figueras, (Girona)

Barbats, estacas y empeltats.—Preus
reduhits y autenticitat garantida.
Trenta hectáreas de planté.

Secció doctrinal

Capitalitat d' Espanya

Los últims desastres soferts per Espanya han deixat la massa indiferent ab assumptos polítics, que experimenta ls efectes de consentir lo monopoli de la seva representació fingida en los cossos d' elecció popular. Perque alló de la última pesseta s' acosta y l' espectacle de la miseria reacciona l' esperit de tothom.

Lo bu del separatisme y aquell lema, de la unitat nacional intangible, no esporugueix a ningú més que als assombradissos y als que ho son a gratient.

La experiencia demostra que del sufragi universal no'n surt res de bó y que son fill lo parlamentarisme no representa més que agiotatjes y egoismes y usuras. A ell se deu principlament la pérdida de las colonias, acompanyada ab la de nostre jovent miserablement sacrificat, ab la dels nostres barcos y ab la del nostre benestar. Las urpas del fisch nos estiragassen per tot arreu, de moltes maneres y en totes ocasions, tenint que viure adelerats y anguniosos per sos incensants apremis. En mitj del desenrotllament frisós que ns agita, s' ha posat a contribució lo parer de molts sobre del modo que ha de seguir desde ara en avant la política espanyola. Alguns se contentan ab modificar la organizació administrativa en sentit que 'n diuen descentralisador, altres aconsellen rompre los actuals motllos d' administració y s' decantan al regionalisme, y ls més decidits volém orientar la política envers l' ideal catalanista.

Lo fet es que cinch corporacions catalanas respectables han acudit a la Reyna Regent entregantli un missatge concordant en algun modo ab lo programa que ls catalanistas han inscrit en sa bandera. Al costat d' ella apareix migrada la obra dels juntes de Saragossa a qui assombra encara l' espectre del regionalisme.

De totes las manifestacions promogudas ab ocasió de las desgracias nacionals, la que més nos plaix es la de la «Unió Catalanista» de 22 de Novembre últim, perque reveja una forma política que pesa sobre l' espectat públich, y que mou a un dels personatjes més conspicuos del centre, per empendre millor via de la seguida fins ara. Lo programa dels catalanistas y l' d' en Polavieja, no sols coincideixen en alguns punts, sino que la orientació del últim obra camí per l' avens

del dels primers. «Volém, diu la Unió, prestarlos a la evolució, ab tal de que qui la dirigisca, governi ab lo país y no ab los partits, y s' fassi seus, quan menys, una part de nostres principis.»

Una de las grans dificultats ab que lluytará lo generós capdill, qualsevol que sia, que s' empengui la tasca patriótica de lliurar l' Estat espanyol de sa desfeita, es la que rebrotará constantment del lloch shont los problemas de regeneració hejen de resoldres.

Per los anys del 55, aproximadament, assistí a una solemnitat académica en la que l' ilustre Martinez de la Rosa discorria sobre la trascendencia que hauria tingut per Espanya traslladar la cort a Lisboa després de la unió ab Portugal. Allá, al peu de las ayguas oceánicas y a la vista del monarca, haurian pres gran vol los anadas y vingudas dels barcos que porten la prepotencia del Estat Com que record no porta d' altres, també m' plau reflexionar sobre la rahó que tindria Felip II per abandonar Toledo y escullir Madrid pera la seu del Estat. Felip II escullí Madrid, entre altres motius, per evitar la sombra de las llibertats toledanas y situarse en un punt a propòsit per establirhi son absolutisme, lo que ha arrelat tan fondo, que fins ha transformat en absolutas, ó millor tirálicas, las formas del constitucionalisme modern.

La constitució del any dotze que s' proclamá com a llibertadora y dignificadora, apuntá cap a la unitat en la codificació y a esborrar la configuració de las patrias antigas. La guerra dividí per molts anys los espanyols y quan triomfaren definitivament los liberals, aparegueren los moderats ab la constitució migrada y estrata del any 45, acceptaren la anulació dels títuls de regnes, primpeipats y senyories, y basaren la representació del país en mollots meaquins, y plantejaren un mecanisme governatiu y administratiu y docent que aportá al centre totes las manifestacions de vida popular encara resistentas. La revolució del any 54 doná grossa empenta al centralisme, subjectant nostre dret y nostres plets a la decisió del Tribunal Suprém instalat a Madrid y compost de magistrats per los qui no resa la ley absurda de las incompatibilitats en atenció a que ls més hi resideixen habitualment. Se 'ns privá, además, d' usar nostre idioma en la contractació y testamentificació notarial.

La revolució de Setembre estremá la febre centralisadora que ni respecta ls Banchs d' emissió provincials, ni permeté la aparició dels de crédito territorial comú, y a mar dobles y esbojarradament correngué a implantar la uniformació del dret civil.

Tots los organismes provincials han tingut de doblegar y desnaturalisarse per servir al egoisme y a la supervia cortesana: a costa del presupost general s' ha dotat Madrid de serveys de caràcter municipal, com lo de las ayguas del Lossoya, la porta del Sol, l' Hipódrom y fins lo teatro Real, ahont s' hi diverteixen sos vehins a costas de la nació. En aquell centre s' han alterat infuencament las lleys que presidiran a la emissió d' obligacions de las empresas ferro-carriлерas, gobernadas aparentment per los capitostes de nostres parlamentaris y que alguns no son més que ls testaferrros dels sindicats extranjers que s' valen d' ells per torser las lleys y preparar a sos executors a son favor. En lo

propi centre s' negocian los empréstits estimolats per los grans premis de las comissions, després d' agotat lo desguás dels productes de la desamortissació y de la explotació de la riqueza mineral espanyola. En ell se beneficien també ls monopolis dels papers ab los sellos y timbres y ls estanchs.

Madrid, que ha desplegat una capacitat absorbent y opressora de la vitalitat de las provincias tan extraordinariament artificiosa y artera, ni es centre agrícola, ni coneix la industria y la navegació més que per referencias, y l' únich comerç que li es propi es lo dels monopolis, precisament los que correccen la nació.

Clar está, donchs, que no es Madrid lo lloch apropiat per lliurar nos dels desastres que ns aclaparan. Si avuy algú disertés respecte de las condicions que ha de reunir la capitalitat territorial espanyola segurament se diria en quina industria principalment per contrarrestar nostra flaqueza. Fàcilment se comprén que es la del ferro ab totes sas variadas aplicacions, que constitueix el present la base de la independencia de las naciones y la prepotencia de las fortas. Nostres brans marinos han sucumbit al embat dels grans scorassats, com sucumbí l' Abustria delmada per lo fusell d' agulla, y la Fransa per los canons Krup. La maquinaria y la química superan tot valor personal y corporatiu, més la maquinaria y la química prosperan ab lo treball, la economia y el comerç, y no medran pas en centres de corrupció y de monopolis, pressuposan que la robustesa económica s' estenga per tot Espanya.

Donchs es precís escullir per cap del Estat un lloch apropiat a las condicions regionals segons las aspiracions recomanadas per la opinió pública.

Un dia, passejantme per la ria de Bilbao, m' acordí la idea que ara m' preocupa, per ser aquell territori lo foguer de las llibertats respectuosas y germanívolas, tals com las desitjem los regionalistas. Me semblá que en ell podria situarshi ab grans ventatjes la capital del Estat federal espanyol; una d' ellas fora que s' trobaria no tan aprop del mar que s' preslés a una sorpresa de qualsevolga escuadra enemiga; ni tan lluny que l' soberá deixés de veure las entradas y las sortidas dels barcos, espectacle en que s' recrearia, y son delectament redundaria a favor de la prosperitat mercantil. La capital, en hipótesis, no tindria que envejar la situació similar de París, ni la de Londres, ab l' altra ventatja d' ovirar constantment las montanyas del ferro, de las que han d' éixirne barcos y canons fabricats per nosaltres, y que més endavant podran ser maneats per mans nacionals robustas que ns peraxtertia demanar satisfacció de sas tropelias rebudas. Ne lluny de la ria hi ha ls grans dipòsits de carbó que l' principat d' Astúrias podria enviarli, y també el regne de Lleó.

Com que per son propi esforç y mérit la capital seria rica, no tindria necessitat de xupar la sustancia de las regions y las deixaria lliures en sas iniciatives jurídicas y administrativas, en las d' ensenyansa y foment científich, literari y artístich y en dotar de las obras regionals y municipals que ls convinguessin. Los cortesans oblidarian las fantasias quixotescas y atenuarian l' orgull per la virtut de la dignitat, evitant

Píldoras de la Pell-Roja

Preparació especial de Joseph M. Font
(FARMACIUTIC)

Demaneulas tots los que tinguen tós en onalsevol
Farmacia encara aquells que no hagin conseguit
alivi ab cap altre de tots los acreditats especi-
fichs coneguts, tota vegada que ellas cons-
tituheixen un preciós medicament pera
combatrela.

Preu 1 pesseta capsas

Nota.—Se envian per correu certi-
ficadas sens augment de preu
als pobles ahont no hi hagi
farmacia sempre que 's
demanin duas capsas.

FARMACIA CENTRAL

ESpanyola

Pelayo, 42

Barña.

Caramelos Pectorals

DEL

Metje Salas

Modificadors de la hipersecreció de la membrana mucosa aërea, disminuheixen y
fluidifican la viscositat del moch bronquial, facilitan la expectoració, treuhen la Tos y
aumentan la respiració pulmonar.

Preparació molt eficaç pera combatre la Tos del Dengue, Bronquitis aguda y crónica,
Asma, Enfisema pulmonar, Catarros crónich, sech y espasmódich, Coqueluche, Tos del
sarampió y ferina y finalment totas las afeccions de las vias respiratorias. Se componen
d' estimulants vegetals, sense que en sa preparació s' emplehin narcótics ni medica-
ments perillosos, per lo que poden ser presos sens cap temor y en qualsevol cantitat, lo
mateix per los noyets que per las personas majors.

Son bon sabor, fa sian presos fins ab avidés per los noys a quins es tan difícil fer-
los hi pendre medicaments.

A cada capsas acompanya un prospecte.

Dipòsits en totas las provincias

Farmacia de don A. SERRA

Arrabal Santa Anna, núm. 80.—REUS.

Demanis en totas las Farmacias de la provincia

Preu de la capsas 6 rals

Publicacions regionalistas que s' reben en aquesta Redacció.

«La Renaixensa», diari de Catalunya, «La veu de Catalunya», setmanari de Catalunya, «La Nació Catalana», Quinzenal de Catalunya, «L' Art del Pagés», quinzenal, «L' Aurora», mensual de Catalunya, «Lo Teatro Regional», setmanari de Barcelona.—«La Veu de Montserrat», setmanari de Catalunya, de Vich.—«La Costa de Llevant», setmanari de Catalunya, de Blanes.—«L' Olot», setmanari de Catalunya, de Olot.—«Las Cuatro Barras», setmanari de Catalunya, de Vilafranca del Panadés.—«Lo Geronés», setmanari de Catalunya, de Girona.—«La Veu del Vallés», setmanari de Catalunya, de Granollers.—«El Vendrellen- se», setmanari de Catalunya, del Vendrell.—«La Revista Gallega», setmanari de la Coruña (Galicia).—«Euskalduna», «Euskalzale», setmanaris de Bilbao (Bizca- ya).—«El Eco del Guadalupe», setmanari de Alcañiz (Aragó).

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COM ADOB FOSFATAT

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

SALES DE STASSEURT

COM ADOB POTASSIGH

EN LAS FORMAS DE

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC.

baix garantia del Sindicat de Ventas de STASSFURT.

Lo més económic, lo més eficaç, lo mes durader

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/10 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.—VALENCIA